

ИМА ЛИ БОГ?

Живеем във време, когато хората все по-малко се занимават с въпроси, свързани с Бога. Кой е Той?, каква е волята Му? — подобни въпроси напълно отсъстват сред темите, обсъждани в обществото. За страх от Бога дори не се споменава. Мнозинството все още декларира принадлежност към религия и спазват някои ритуали, но все повече са онези, които не вземат вярата в Бога на сериозно, религията е по-скоро в сферата на суеверията. Наскоро попитах човек, който изпълняваше определен ритуал: „Вярваш ли в Бог?“ и чух следния отговор: „Може би вярвам в нещо“. Ние преминахме през тоталитарно общество, поставило основите си върху атеизъм и материализъм и силно агресивно към всяка идея за Божествена сила, но дали можем да обясним днешната си отдалеченост от Бога само с това? Едва ли. В днешния глобален свят и процесите са глобални, процеси, които водят върх от вярата в Бога. С бързи темпове расте броят на хората, които обявяват себе си за атеисти, особено сред младежите. Според проучвания от последните години в САЩ вярващите сред хората на 18—28 годишна възраст са под 50 %, а сред останалата част на нерелигиозните се установява появата на една част от 11 %, които определят себе си като „духовни, но нерелигиозни“. Социолозите казват, че не знаят какво точно означава това себеопределяне, но твърдят, че знаят едно — тези младежи са по-склонни да извършват престъпления на насилие и грабежи.

След хилядолетия цивилизация, пряко свързана с религиозни вярвания, достигнахме и преминахме през 20^{-ти} век, столетието на атеистичните диктаторски режими на комунистите и днес, в ерата на глобализация, свръхинформираност и свободно движение на идеи дилемата теизъм или атеизъм не само не изглежда странна, но в обществото доминира схващането, че вярата в Бога е за примитивно мислещите хора, че днес идеята за Бог - Създател е глупава. И така — има ли Бог? Но не в смисъл на „вселената“, която можем да манипулираме и да изпълнява желанията ни, не странни „информационни полета“, които правят житни кръгове, не „извънземен разум“, който общува с избрани контактьори като върти игла, закачена на конец. Но има ли Господ Бог Всемогъщ! Атеистите са убедени, че с развитието на науката основанията за вяра в Бог намаляват. Науката днес е толкова напреднала, казват те, че все повече факти са обяснени и този процес продължава, това което не разбираме днес, в бъдеще науката ще обясни. Дори най-крайните от тях са убедени, че вяра в Бог и наука са несъвместими.

Много учени свидетелстват друго въпреки агресивния атеизъм, който в днешно време властва в обществото и те са притеснени да изказват свободно религиозните си вярвания. В пълен разрез с представите на атеистите, според които напредъкът на науката е водеща причина за техния атеизъм, са думите на Айнщайн: „Колкото повече се занимавам с наука, толкова повече аз вярвам в Бога“. Разбира се, ще подчертаем, че неговата световна популярност е точно като велик учен, за разлика например от флагмана на атеистите Ричард Докинс, който доколкото е известен, това не е във връзка с научния му принос в биологията, с която се занимава, а с агресивната му атеистична

пропаганда. Забележете, че в това изказване на Айнщайн се подразбира, че науката го подбужда към вяра в Бога, а не че доказва Бога. Ще цитираме в тази връзка и големия физик Макс Борн: „Науката оставя въпроса за Бога напълно открит. Тя няма право да го обсъжда“. Забележително е, че някои атеисти също казват, че „поне засега“ никой не е доказал, че Бог не съществува. С това без да искат признават, че всъщност става въпрос за дълбоко вътрешен избор на човека да избере или отхвърли Бога, а не за научни факти и доказателства, които са го довели до това разбиране. Чух веднъж един атеист да казва: „Може би в някой ъгъл на вселената да живее такова същество — Бог, за което не знаем“. Такова анекдотично предположение за Бога, разбира се, не означава реално допускане на съществуването на върховно, всемогъщо Същество, защото дори само допускането на възможност за съществуването Му би довело до поне известен респект и въздържане от подигравки. „**Страшно е да попадне човек в ръцете на живия Бог**“¹, се казва в Писанието. За разлика от този човек, ето какво мисли за Бога Исак Нютон: „Тази изключително красива система, включваща Слънцето, планетите и кометите, би могла да възникне единствено в резултат на замисъла и решението на едно Разумно и Всемогъщо Същество. Това Същество властва над всички неща не като една душа, въплътена в света, а като Господ над всичко; и тъкмо поради Своята власт, Той изисква да бъде наричан Господ Бог“.

А ние бихме казали, че не можем да очакваме да видим Твореца, като гледаме с телескопи към небето, нито като изследваме с микроскопи материята. Така да се каже — не можем да намерим часовникаря вътре в часовника. Да цитираме отново Айнщайн: „Разглеждам една картина, но моето въображение не може да пресъздаде външността на нейния творец. Гледам един часовник, но не мога да си представя как изглежда часовникарят, който го е създал. Човешкият разум не е способен да възприема четири измерения, как тогава е възможно да разберем Бога, за Когото хиляда години и хиляди измерения са като едно?“

Вече казахме, че социологическите проучвания показват, че се увеличава броят на атеистите в света, като това е най-значимо за периода от последните 10 години. Не смятаме, че е нужно да публикуваме цифри и конкретни данни за отделните страни, едва ли има човек, който да не е забелязал този процес, само ще споменем, че за някои държави може да се каже, че има истински скок в увеличението на атеистите — с повече от 20 % за периода 2005 — 2012 г. Ще обърнем внимание обаче на една група хора, за които данните сочат, че няма промяна. За последните 70 години според проучванията на AAAS² процентът на учените, които вярват в съществуването на Бог, е постоянен — неизменно малко над 50 %. Ако вникнем малко повече във фактите, ще установим, че сред тези малко над 50 % са основната част от водещите учени във всички области на науката. „Най-великите мислители от всички епохи са дълбоко религиозни личности“, казва Макс Планк, сам той велик. Шири се мнението, че религиозно мислене битова най-вече в средите на физиците, затова ще подкрепим Макс Планк с изказването на големия учен в сферата на биологията Луи Пастьор:

¹ Послание до евреите 10:31

² AAAS - Американската асоциация за развитие на науката

„Повърхностните занимания с наука ще те отведат далеч от Бога, а задълбочените научни изследвания ще те доведат при Него“.

Почти без изключение основателите на направления в съвременната наука са вярващи³. Звучи парадоксално, но и създателят на еволюционната теория Чарлз Дарвин е сред тях. Този, на когото се осланят атеистите, когато „доказват“ основно чрез неговата теория, че няма Бог - Създател, заявява следното: „Един аргумент, който ме убеждава в съществуването на Бога и който акцентира върху разума, а не върху чувствата, ме впечатлява със своята огромна сила. Този аргумент е свързан с невероятната трудност или по-скоро с невъзможността да си представим, че нашата огромна и прекрасна Вселена, както и човекът с неговата способност да гледа в далечното минало и в необятното бъдеще, са възникнали в резултат на сляпата случайност. Когато обмислям всичко това, аз се чувствам принуден да се обърна към една Първа Причина, която притежава интелигентен ум, който е аналогичен на човешкия ум. Ето защо аз трябва да бъда наричан Теист“. И още: „Невъзможността да си представя, че тази величествена и удивителна Вселена и нашите съзнателни души са възникнали по случайност, е за мен главното доказателство за съществуването на Бога“. Очевидно е объркването му и в следното изказване, с което сам оборва теорията си: „Да се предполага, че окото, с всичките свои уникални приспособления за фокусиране на различни дистанции, за пропускане на различни количества светлина и за коригиране на светлинното разсейване, би могло да възникне чрез естествен подбор, е според мен — признавам — абсурдно в най-висша степен“. През 1879 г., три години преди смъртта си, Дарвин пише: „Аз никога не съм бил атеист и никога не съм отричал съществуването на Бога“. Тази своя вяра той показва и когато в последните години на живота си предоставя помещения от къщата си за ползване от местния свещеник и променя обичайния ред в дома си, за да могат децата му да посещават службите.

И понеже съвременните атеисти твърде много държат, че точно днес науката вече е на нови висоти, от които нещата изглеждат по-ясно, ясно водещи към атеизъм, ще цитираме мнението на голям съвременен учен. Считаният за най-блестящият физик-теоретик след Айнщайн, професорът по математика и физика в университета в Кеймбридж Стивън Хокинг, подобно на Айнщайн е убеден, че научните познания водят към религиозен мироглед. Той също така е пример за това, че вярата на човека в Бог е духовен избор с неговите лъкатушения при медийни изяви с изповядване на лична вяра и отказ от такава в различни моменти на душевна нагласа. Автор е на теорията за квантовата гравитация, която би трябвало да обедини Теорията на относителността на Айнщайн и Квантовата механика на Хайзенберг.

Стивън Хокинг завършва своята забележителна книга „Кратка история на времето“ с думите: „Досега повечето учени бяха прекалено заети с разработването на нови теории, описващи какво е Вселената, и затова не им остана време да зададат

³ Тази справка включва модерните науки и техните основатели. Забележително е, че всички те са учени, вярващи в Бога и в Библията. (Виж Енциклопедия Британика и книгата “Men of Science, Men of God”, Henry Morris, Arkansas, Master Books, 1982).

въпроса защо. От друга страна, хората, чиято работа е да питат защо — философите — не бяха в състояние да следят развитието на научните теории. През 18^{-ти} век философите разглеждаха цялото човешко познание, включително и науката, като своя област и разискваха такива въпроси като: „Има ли Вселената начало?“. Обаче през 19^{-ти} и 20^{-ти} век науката твърде много се технизира и математизира за философите, както и за всички други, с изключение на малкото специалисти. Философите стесниха обсега на търсенията си до такава степен, че Витгенщайн, най-известният философ на нашия век, каза: „Единствената задача, оставаща пред философите, е езиковият анализ“. Какво падение за великите традиции на философията от Аристотел до Кант! Но ако ние все пак успеем да открием една завършена теория за произхода на Вселената, тя съвременно трябва да стане разбираема по принцип за всеки, а не само за неколцина учени. Тогава всички ние заедно — философи, учени и обикновени хора — ще можем да участваме в обсъждането на въпроса: „Защо ние хората и Вселената съществуваме?“. Ако намерим отговор на този въпрос, това ще бъде окончателното тържество на човешкия разум, защото тогава ще знаем намеренията на Бога.“ (STEPHEN HAWKING, “A Brief History of Time: From the Big Bang to Black Holes”, New York, Bantam Books, 1988, 190-191; вж. Хокинг 1993, 169).

И още: „Трудно е да се обсъжда произходът на Вселената, без да се спомене идеята за Бога. Моята работа върху произхода на Вселената е на границата между науката и религията, но аз се опитвам да стоя от научната страна на тази граница. Твърде възможно е Бог да действа по такива начини, които не могат да се опишат чрез законите на науката. В такъв случай човек просто трябва да следва личната си вяра.“ (ХОКИНГ, цитиран в “Stephen Hawking: A Life in Science” by White and Gribbin, Washington, D.C., Joseph Henry Press, 2002, 166).

„Изумително малка е вероятността от първичния Голям Взрив да възникне една такава Вселена като нашата. Аз мисля, че когато започнем да дискутираме произхода на Вселената, винаги достигахме до очевидни религиозни изводи. Тези религиозни интерпретации са необходими. Но според мен повечето учени се притесняват от религиозната страна на тази дискусия“.

Ето още няколко цитата⁴ от размислите на най-големите учени — интелектуалният елит на човечеството. Нека се вслушаме в думите им.

Ще започнем с този, който е всепризнат за най-великия учен на всички времена — **ИСАК НЮТОН** (1642 — 1727 г.). Нютон има основополагащ принос в теоретичната физика, математиката (откривател на диференциалното и интегралното смятане), оптиката и астрономията; той открива и формулира универсалния закон за гравитацията.

⁴ Цитатите тук са от nobelists.com и "Men of science men of God"

* „Наблюдавайки Божиите творения, ние разбираме, че истинският Бог е едно интелигентно и всемогъщо Същество, и че Той притежава всички съвършенства и абсолютната власт. Бог е вечен и безкраен, всемогъщ и всезнаещ, т.е. Неговото съществуване трае от вечността до вечността, Неговата личност се простира от безкрайността до безкрайността. Той властва над всички неща и знае всичко, което се е случило или е възможно да се случи.“

* “Не се страхувайте да проповядвате Християнската истина. Защото ако се страхувате, вие може да станете камък за препъване на другите и да споделите съдбата на онези еврейски водачи, които са повярвали в Христос, но са се страхували да споделят вярата си, за да не бъдат изгонени от Синагогата. Поради това не се срамувайте от истината, а я проповядвайте открито; опитвайте се да убеждавате своите близки в Християнската истина, за да наследите по време на Възкресението обещанията, описани в книгата на пророк Даниил (12:3), че онези, които обръщат хората към правдата, ще блестят като звездите за вечни времена. И се радвайте, ако се окаже, че сте достойни да пострадате по някакъв начин или ако пострада вашата репутация, заради това, че проповядвате Евангелието, защото тогава ще бъде голяма вашата награда във вечността.“

* „Бог е дал пророчествата в Стария и Новия Завет, не просто за да задоволи любопитството на хората, като им осигури възможност да знаят нещата предварително, а за да могат хората да разпознаят намесата на Божието Провидение, когато тези пророчества се сбъднат. Защото сбъдването на пророчества, които са написани преди много векове, е неоспорим аргумент, че светът се управлява от Божието Провидение.“

* „Атеизмът е толкова абсурден и отвратителен за човечеството, че никога не е имал много последователи. Нима е случайно това, че лявата половина и дясната половина на всички птици, животни и хора са оформени симетрично? Нима е случайно това, че всички тези живи същества и вляво, и вдясно, имат по едно око, по едно ухо, но не повече, че имат нос с две симетрични ноздри, че имат по една ръка или крило, и по един крак, но не повече? Нима е възможно тази подреденост и закономерност да възникне без замисъла и изобретателността на един Всемогъщ Творец? Нима е случайно това, че очите на всички живи същества са прозрачни в своята сърцевина, че всъщност те са единствените прозрачни телесни органи, че са обвити с твърда прозрачна обвивка, че са изпълнени с прозрачна течност, че имат по една кристаловидна леща и една зеница пред нея? И всички тези части на окото са толкова изящно сътворени, че нито един майстор не може да ги направи по-съвършени. Нима сляпата случайност е знаела за съществуването на светлината и на законите за пречупване на светлинните лъчи? Нима сляпата случайност е тази, която е сътворила по най-прецизния начин очите на всички живи същества, за да могат те да използват светлината? Тези и други подобни размишления винаги ще подтикват човечеството да вярва, че има едно Всемогъщо Същество, което е сътворило всички неща, което господства над всичко и към което трябва да изпитваме страхопочитание. Ето защо ние трябва да признаем съществуването на един Бог — безкраен, вечен, всеприсъстващ, всезнаещ, всемогъщ, Творец на всички неща, най-мъдър, най-справедлив, най-благ и

най-свят. Ние трябва да Го обичаме, да се страхуваме от Него, да Го почитаме, да Му се доверяваме, да отправяме към Него молитвите си и благодарността си, да Го възхваляваме, да се прекланяме пред Неговото име, да се подчиняваме на Неговите заповеди.“

* „Както слепият човек няма никаква представа за цветовете, така и ние нямаме никаква идея за начина, по който всезнаещият Бог възприема и разбира всички неща. Бог е напълно безтелесен; ето защо Той не може да бъде нито видян, нито чул, нито докоснат. Той не бива да бъде почитан и изобразяван чрез никакви телесни образи или идоли. Ние имаме някаква идея за качествата на Бога, но каква е Неговата истинска същност, ние не знаем.“

АЛБЕРТ АЙНЩАЙН (1879 — 1955 г.) — един от основателите на модерната физика и създател на Теорията на относителността. Избран за „Личност на второто хилядолетие“

* „Ние хората сме в позицията на едно малко дете, което влиза в огромна библиотека, пълна с книги, написани на множество различни езици. Детето осъзнава, че някой трябва да е написал тези книги. Но то не знае как. То не разбира езиците, на които те са написани. Детето смътно се досеща, че има някакъв тайнствен ред, според който са подредени книгите, но то не знае какъв е този ред. Според мен точно таква е отношението дори на най-интелигентното човешко същество спрямо Бога. Ние виждаме, че Вселената е чудесно подредена и че се подчинява на никакви закони, но само смътно разбираме тези закони. Нашите ограничени умове не могат да схванат тайнствената Сила, която движи космическите съзвездия.“

* „Колкото по-дълбоко човек прониква в тайните на природата, толкова по-голяма става неговата почит към Бога.“

* „Всеки, който се занимава сериозно с наука, постепенно се убеждава, че един Дух се проявява в законите на Вселената, Дух, Който е безкрайно по-могъщ от духа на човека и пред лицето на Когото ние, с нашите скромни възможности, трябва да се смирим. По този начин научните изследвания водят към едно специфично религиозно чувство, което е твърде различно от наивната религиозност.“

* „Най-висшият идеал за нашите стремежи и възгледи ни е даден в Юдео-Християнската религиозна традиция. Това е една изключително висока цел, която ние, с нашата немощ, можем да постигнем само отчасти, но тя дава твърда и сигурна основа на нашите стремежи и убеждения.“

* „Очевидна е хармонията в космоса, която аз с моя ограничен човешки ум успявам да схвана, но въпреки това все още има хора, които казват, че Бог не съществува. А това, което наистина ме вбесява, е фактът, че тези хора твърдят, че аз поддържам техните възгледи.“

* „Най-прекрасната и най-дълбинната емоция, която можем да преживеем, е усещането за мистичното. То посява семената на всяка истинска наука. Този, който не познава това усещане, който е загубил способността си да се възхищава и да благоговее, прилича на жив мъртвец. Дълбоката емоционална увереност в съществуването на една Върховна Разумна Сила, която разкрива себе си в неразгадаемата Вселена, формира моята представа за Бога.“

МАКС ПЛАНК (1858 — 1947 г.) — Главните му научни приноси са изследванията на термодинамиката на необратимите процеси, откриването на кванта на действието, наречен „константа на Планк“, приносят му към развитието на теорията на относителността на Айнщайн и създаването на квантовата теория.

* „Вярата в Бога е необходима както за религията, така и за науката. В сферата на религията Бог стои в началото на всяко размишление, а в сферата на науката Той стои в края. За религията Бог представлява основата, а за науката Той е короната на всяко размишление, което е насочено към мирогледните философски въпроси.“

* „Движението на атеистите, което обявява религията за преднамерена измама, измислена от властолюбиви свещеници, движението, което посреща с насмешка благочестивата вяра във Висшата Сила, усърдно използва научното познание, с което уж е в съюз и продължава с все по-бързи темпове да оказва разлагашо влияние върху всички нации и всички социални слоеве по цялата земя. Не е нужно да обяснявам по-подробно, че ако това движение се увенчае с победа, тогава ще бъдат унищожени не само най-скъпоценните съкровища на нашата култура, но което е по-лошо, ще бъдат унищожени също и всички надежди за по-добро бъдеще.“

* „Като физик, следователно като човек, който е служил през целия си живот на трезвата наука и на изследването на материята, съм безспорно свободен от подозрението, че мога да бъда фанатик. И затова, след всички мои изследвания на атома, мога да кажа следното: *Не съществува материя сама по себе си!* Цялата материя произхожда и съществува само чрез една Сила, която подбужда атомните частици към вибрация и ги поддържа в движение в миниатюрната слънчева система на атома. Тъй като обаче в цялата Вселена няма нито една интелигентна или вечна сила (и никога не се е удало на човечеството да открие така горещо желания „вечен двигател“), ние трябва да приемем, че зад тази Сила стои един съзнателен, интелигентен Дух. Именно този Дух е Първопричината на цялата материя.“

* „Не е възможно да съществува някакъв конфликт между религията и науката, защото те са взаимно допълващи се. Аз мисля, че всеки сериозен и мислещ човек разбира, че религиозният елемент в неговата природа трябва да бъде осъзнат и култивиран, за да могат всички способности на неговата душа да действат заедно в съвършен баланс и хармония. И наистина, не е случаен фактът, че най-великите мислители от всички епохи са дълбоко религиозни личности.“

ЕРВИН ШРЪОДИНГЕР (1887 — 1961 г.) Главните му научни приноси са създаването на вълновата механика (и откриването на вълновото уравнение), изследванията му в областта на термодинамиката, статистическата механика и теорията на цветовете; работата му по базисните проблеми на биологията и по проблема за т. нар. Единна теория на полето.

* „Науката е игра, но игра с реалността, игра с наточени ножове. Например, ако един човек нареже някаква картина внимателно на 1000 парченца, ти можеш да подредиш този пъзел, едва когато положиш всички парченца отново в цялостна картина. Независимо дали ще успееш, или не, тази игра е едно съревнование между твоя ум и неговия ум. Но когато трябва да решиш една научна задача, тогава другият участник в играта е самият Бог. Бог не само поставя условието на задачата, но е изобретил и самите правила на играта. Освен това не всички правила са известни, част от тях ще трябва да откриеш сам. Най-трудно е да откриеш кои правила Бог е предопределил от вечността и кои са следствие от твоята собствена умствена инерция. Обикновено решението на задачата става възможно, само ако се освободиш от ограниченията на тази инерция. Може би това е най-вълнуващият момент в цялата игра.“

* „Аз съм твърде озадачен от това, че научната картина на реалния свят е изключително непълноценна. Вярно е, че тя ни дава много фактическа информация и подрежда всички наши преживявания в един великолепен логичен ред, но тя страховито мълчи за всичко онова, което е наистина близко до нашите сърца и е наистина важно за нас. Научната картина не може да ни каже нито дума за физическата болка и физическата наслада, за възприемането на червеното и синьото, за възприемането на горчивото и сладкото. Науката не знае нищо за красивото и грозното, за доброто и злото, за Бога и вечността. Науката претендира, че може да отговори на въпроси от тези области, но нейните отговори са твърде често толкова глупави, че ние не сме склонни да ги приемаме сериозно.“

ВЕРНЕР ХАЙЗЕНБЕРГ (1901 — 1976 г.). Основните му приноси са: откриването на принципа на неопределеността, носещ неговото име; създаването на квантовата механика; откриването на алотропните форми на водорода; изследванията на феромагнетизма, свръхпроводимостта и турбулентността на флуидите.

* „Първата глътка от чашата на природните науки прави човека атеист, но на дъното на чашата го очаква Бог.“

* „Ако изчезнат религиозните идеали, които трябва да следваме и които осветляват пътя ни, тогава изчезва и скалата на етичните ценности, а заедно с нея се изгубва и смисълът на нашите дела и страдания. Накрая остават само песимизмът и отчаянието. Ето защо религията е фундамент на етиката, а етиката е необходимото условие за живота.“

* „Религията всъщност ни говори не за норми, а за идеали, които трябва да следваме, които трябва да управляват поведението ни и които са едновременно съвършени и недостижими. Тези идеали не извират от наблюдението на видимия свят, а от онази реалност, която лежи отвъд видимото. В Библията за нея се казва, че „Бог е Дух“.“

МАКС БОРН (1882 — 1970 г.) Главните научни постижения на Борн са: приносът му към специалната теория на относителността на Айнщайн; работата му върху структурата и свойствата на кристалите; разработките му в областта на квантовата (матричната) механика и приносът му към вълново-корпускуларната теория.

* „Много от учените вярват в Бога. А онези, които казват, че заниманията с наука правят човека атеист, са вероятно някакви жалки хора.“

* „Христос проповядва какви трябва да бъдат отношенията между хората. Досега държавите постъпваха така, сякаш тези заповеди действат само на тяхна територия, но не и в отношенията между тях. Това е коренът на злото. Ние можем да оживеем, само ако в международната сфера недоверието се замести с разбирателство, ревността — с желание за помощ, омразата — с любов.“

РОБЪРТ МИЛИКАН (1868 — 1953 г.) Бил е президент на Американската асоциация за развитие на науката (AAAS) и на Американското физическо дружество. Главните научни приноси на Миликан са: определянето на заряда на електрона; потвърждаването на фотоелектричното уравнение на Айнщайн; доказването на извънземния произход на космическите лъчения; определянето на стойността на константата на Макс Планк.

* „Аз мога със сигурност да заявя, че не съществуват научни основания за отричането на религията, нито пък е възможно да съществува конфликт между науката и религията, тъй като техните сфери са абсолютно различни. Хората, които знаят твърде малко за науката, и хората, които знаят твърде малко за религията, наистина често стигат до спорове, а страничните наблюдатели си въобразяват, че има някакъв конфликт между науката и религията, докато всъщност конфликтът е просто между два различни вида невежество. Първият известен спор от този тип е възникнал, когато Коперник е представил своята теория, че земята не е плоска и не е център на Вселената, а всъщност е една малка планета, която се върти около оста си веднъж на ден и около слънцето веднъж годишно. Коперник е бил свещеник — канон на катедрала — и той е бил по-скоро човек на религията, отколкото човек на науката. Той е знаел, че основите на истинската религия са положени така, че никакви научни открития не могат да ги разклатят. Но Коперник е бил низвергнат, не защото се е противопоставил на

религията, а защото според неговата теория човекът не е център на Вселената. А този факт се е оказал твърде неприятна новина за неколцина егоисти.“

* „Никога не съм познавал човек със здрав разум, който да не вярва в Бога. Без съмнение науката без религията ще бъде по-скоро проклятие, отколкото благословение за човечеството.“

* „За мен е немислимо това, че един истински атеист може да бъде учен.“

ЧАРЛЗ ТАУНС (род. 1915 г.) Главните му научни приноси са: създаването на първия успешен мазер (maser - microwave amplification by stimulated emission of radiation); потвърждаването на Айнщайновата специална теория на относителността; изобретяването на лазера (laser - light amplification by stimulated emission of radiation) с помощта на Артър Шолоу и приносът на Таунс към радиоастрономията и създаването през 1987 г. на инфрачервения телескоп.

* „Науката, с нейните експерименти и логика, се опитва да разбере реда и структурата на Вселената. Религията, с нейното теологично вдъхновение и мислене, се опитва да разбере целта и смисъла на Вселената. Науката и религията са тясно свързани — целта на Вселената загатва за нейната структура, а структурата трябва да бъде разбрана в контекста на тази цел. Такъв е начинът, по който аз виждам нещата. Аз съм физик. Считаam себе си също и за християнин. Опитвайки се да разбере същността на нашата Вселена посредством тези два начина на мислене, аз виждам много сходства и припокривания между науката и религията. Според мен е логично в крайна сметка те двете да се слепят в едно.“

* „Аз твърдо вярвам в съществуването на Бога, основавайки се на моите наблюдения, интуиция, логика и на научните ми познания.“

ДЖОН ЕКЪЛС (1903 — 1997 г.): лауреат на Нобелова награда за медицина и физиология за своите фундаментални изследвания на йонните механизми и химичните средства, чрез които импулсите се придвижват в мозъчните клетки. Бил е президент на Австралийската академия на науките.

* „Днес има една тенденция в науката, която е достойна за съжаление: много учени претендират, че науката е толкова мощна и всепроникваща, че в недалечно бъдеще тя ще може да обясни всички феномени в природата, включително и човека, и дори човешкото съзнание с всичките му проявления. В нашата последна книга („Аз-ът и неговият мозък“, К. Попър и Дж. Екълс) Карл Попър нарече тази екстравагантна и неизпълнима претенция на учените „обещаващ материализъм“. Поради високия авторитет на науката средно интелигентните неспециалисти твърде лесно приемат, че тази претенция е истинна. Това се случва и защото голям брой учени, които не са анализирали внимателно опасностите, произтичащи от тази фалшива и арогантна претенция, са склонни да я защитават безкритично.“

* „Аз смятам, че „обещаващият материализъм“ е една теория без научна основа. Колкото повече научни факти откриваме за мозъка, толкова по-ясно разграничаваме мозъчните процеси от душевните явления и толкова по-удивителни ни изглеждат душевните феномени. „Обещаващият материализъм“ е просто едно суеверие, поддържано от догматичните материалисти.“

ДЖОУЗЕФ МЪРИ (род. 1919 г.): удостоен с Нобеловата награда за 1990 г. за медицина и физиология „за своите открития в областта на трансплантацията на органи и клетки при лечение на заболяванията на човека“. Извършил първата трансплантация на бъбрек.

* „Питате ме дали църквата е във враждебни отношения с науката. Израствайки като католик и като учен, аз не съм забелязал подобно нещо. Богооткровената истина и научната истина са еднакво валидни. Ако ние действително вярваме, че Божието Творение е добро, заниманията ни с наука не могат да разколебят вярата ни. Колкото повече научаваме за Творението и за начина, по който то е възникнало, толкова повече прибавяме към славата на Бога. Лично аз никога не съм смятал, че съществува конфликт между науката и религията.“